

Erhvervsfilder, som vor Befolkning ligefrem af Naturen er henvist til at benytte og gjøre Forsøg med; men jeg vil dog rigtignok tillige sige, at de Kapitaler, der ere anvendte til disse Ting, ere forholdsviis saa smaa, at der i Virkeligheden slet ikke kan blive nogen Sammenligning mellem det, man har gjort der, og det, man vil gjøre her overfor de omtalte enkelte Fabriker. Det er i det Hele taget mærkverdigt, at man argumenterer for disse Sukkerfabriker fra Landbrugets Staaende, som om man i mindste Maade havde bevist eller i Virkeligheden med Grund kunde sige, at man havde bevist, at der derigennem fortrinlig vilde blive Afgang for vort Landbrug til en Udviikling, som det ikke ad anden Veie kunde naae. Jeg kan forstaa, naar man vil anvende disse Argumenter for Roedyrkning i Almindelighed, og jeg tror, at, naar ærede Medlemmer vilde gjøre Alt, hvad de kunne i den Retning, sammen med de omtalte ærede baade vægtige og mindre vægtige Landmænd, ville de anvende deres Kræfter paa en Opgave, som er god; thi kan man bringe den Overbevisning ind i Befolkningen, at den derigennem kan aabne sig nye Rigdomsfilder, og i det Hele skaffe sig en bedre Eksistens, saa vil man jo paa denne Maade faae Befolkningen med sig og Tid efter anden virkelig opnaa Noget. Det ærede Medlem mente nu at kunne reducere mig rent in absurdum. Med Hensyn til den omtalte Begjærlighed, Langstraafæden og overhovedet vort Landvæsen, skulde mine Udtalelser vise, at jeg var saa godt som rent uvidende. Men nei, det forholder sig ikke saa ganske, som det ærede Medlem antager, at Begjærlighed er det Samme nu som i Trediveerne og Fyrgetyverne; men jeg sagde udtrykkelig i mit forrige Foredrag, at det var Begjærlighed i den Forstand, hvori Begjærligheden da toges, der nu er ligesom blæst ud af Verden. Dette kan det ærede Medlem overbevise sig om ved at læse Datidens Landbofkrifter. Det er fuldstændig rigtigt, at Begjærlighed i den Forstand, hvori gamle Drengen drev derpaa og prædikede derfor, er blæst ud af Verden, og at Frygten for Langstraafæde ikke længer er tilstede. Det Gnefte, som det ærede Medlem kan indvende, at der er blevet tilbage som Frugten af Debatten om disse Ting, er, at enhver ensidig Drift, Roedyrft, Begjærlighed eller Driften af langstraaget Sæd, overhovedet ikke er heldig. Det er dette, der er indvundet ved Datidens Debatter. Jeg har ikke sagt og heller ikke tænkt, at Opmuntring til Meieridrift nu skulde være tagen ud af Verden paa samme Maade, eller at det skulde være kommet paa samme Standpunkt dermed som med de forhen omtalte Stifor; men jeg har sagt, at man allerede er kommen saa langt frem deri, at ved Siden deraf et Andet er begyndt, som er i Færd med at tage Luven deraf; det er Raabet: Fædning og atter Fædning. Dette kan bevises ved de stadige Fædningstillinger, der gjentage sig hyppigere Landet over. (En Stemme: Det er jo godt!) Der er Ingen,

der har sagt, at det ikke er godt; men man kan ikke fra, at det er godt, argumentere til, at jeg har sagt, at det er traadt i Stedet for Meieridriften, det har jeg aldrig sagt. Man har overhovedet været ikke lidt forlegen med, hvorledes man skal faae mine Ord placerede for at blive af med dem. Det er Hovedsagen. Men det hjælper nu ikke; jeg tror, at foreløbig komme ærede Medlemmer til i det Mindste at lade en Del af, hvad jeg har sagt, blive staaende. I lige Maade kommer det ærede Medlem fra Veile (Th. Nielsen) til at lade staa, hvad jeg sagde om de Argumenter, han hentede fra de veiede Landmænd. Atter idag har det ærede Medlem talt om de vægtigste Landmænd. Jeg veed nu ikke, om det er de bedste, han mente, men jeg antager, at han mener de Landmænd, hvis Stemmer skulle have en særlig fortrinlig Vægt, hvis Meninger skulle have Vægt netop som Meninger fra disse Landmænd og ikke fra Andre. Dette har jeg netop faaet Bevis for idag, idet det ærede Medlem udtrykkelig har nævnt en saadan enkelt Landmand, som om denne Landmand ikke blot veiede mere end andre Landmænd med Hensyn til sine Meninger, men ogsaa i en væsentlig Grad har vort Landvæsen op. Jeg har nu en ikke ringe Tvivl om, hvorvidt det ærede Medlem er fuldkommen retfærdig overfor den omtalte Landmand; men jeg skal ikke opholde mig derved. Jeg skal kun fastholde, hvad jeg sidst sagde. Det er ikke mig om at gjøre og kan ikke være vort Landvæsen eller vore Landmænd om at gjøre, hvem der har sagt Dit og Dat (Th. Nielsen: Na ja!) Nei, men det kommer kun an paa, med hvor gode Grunde Bekommande har belagt, hvad han har sagt, og jeg tillader mig at tro, at, naar jeg anfører gode Grunde, saa er det i og for sig, naar de komme fra mig, lige saa gode, som naar de komme fra Statsraad Leedorph (Th. Nielsen: Saa?). Ja, i og for sig. Jeg skal gjøre opmærksom paa, at jeg jo ogsaa er et Menneske lige saa vel som Statsraaden, og jeg kan ogsaa have en Mening, som undertiden kan være ikke saa ilde begrundet. Skulde altsaa de omtalte Landmænd veies mod mig, saa kommer man til at veie Grundene mod hinanden, og saa bliver det ikke det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen), der skal være Dommeren over disse Grunde, men den danske agerdyrkende Befolkning, og til den appellerer jeg ganske rolig. — Der er anført en hel Del andre Grunde. Det ærede Medlem sagde saaledes, at man ikke burde blive staaende ved det Argument, at, dersom denne Industri var god, kom den frem af sig selv, thi det kunde hælde sig, at Conen hds dem, der ønskede Industrien fremmet, ikke svarede til Villien og omvendt, at de, der havde Kapitalerne, manglede Villien til at bruge dem dertil. Men jeg kan ikke forstaa rettere, end at det er en fuldkommen god Grund til ikke at komme ind paa en Industri, at de, der have Kapitaler, ikke tro paa